

Marek Romaniuk

Sebastian Malinowski (1970-2008) **– bydgoszczaninowi *pro memoria***

4.II 2008 r. w wieku 37 lat zmarł Sebastian Malinowski. Odszedł nagle. 6.II 2008 r. został pochowany na cmentarzu Komunalnym przy ul. Wiślanej w Bydgoszczy. W uroczystościach pogrzebowych, oprócz najbliższych i rodziny, uczestniczyli przedstawiciele władz miasta i regionu, reprezentanci wielu instytucji i stowarzyszeń. Pogrzeb Zmarłego zgromadził także liczne grono przyjaciół, kolegów i znajomych. 21.X 2008 r. zwłoki Sebastiana Malinowskiego zostały przeniesione na cmentarz Starofarny przy ul. Grunwaldzkiej w Bydgoszczy.

Sebastian Piotr Malinowski urodził się 18.XII 1970 r. w Bydgoszczy. Był synem Jana i Danuty z domu Światały. Uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr 29 przy ul. Stawowej w Bydgoszczy (dziś LO nr IV). Naukę kontynuował w Liceum Ogólnokształcącym nr VI w Bydgoszczy. Po złożeniu egzaminu dojrzałości, 1.X 1989 r. rozpoczął studia historyczne o specjalności archiwistycznej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ukończył je w 1994 r., przedstawiając pracę magisterską pt. *Zarys życia i twórczości Mateusza z Krakowa (1345-1410)*, poświęconą wybitnemu polskiemu teologowi i filozofowi, przygotowaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Janusza Bieniaka. W następnych latach stale pogłębiał swoją wiedzę i doskonalił umiejętności zawodowe. W 1996 r. ukończył Podyplomowe Studium Pedagogiki na UMK, a w 1997 r. Podyplomowe Studium Handlu Zagranicznego na Uniwersytecie Gdańskim. W 2005 r. ukończył także kurs kwalifikacyjny „Zarządzanie oświatą” Bydgoskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego. Był również absolwentem wielu

innych kursów oświatowych z zakresu rozmaitych programów komputerowych oraz organizacji wycieczek i imprez krajoznawczo-turystycznych. Na etapie kwerendy źródłowej pozostały rozpoczęte prace nad rozprawą doktorską, którą chciał poświęcić dziejom Bydgoszczy. W roku 1999 był również zatrudniony na stanowisku dyrektora Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego. Współpracował wówczas przy organizacji Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego przy Akademii Bydgoskiej i przygotowaniu obchodów 40-lecia BTN.

Od 1 IX 1995 r. S. Malinowski podjął pracę nauczyciela w III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Bydgoszczy. Z pewnością był to moment o zasadniczym znaczeniu w jego życiu. Uczył dwóch przedmiotów: historii i wiedzy o społeczeństwie. Na etacie nauczyciela pozostawał do 13 X 2006 r. W ciągu 11 lat pracy pedagogicznej przeszedł niemal wszystkie szczeble kariery nauczycielskiej, otrzymując tytuł nauczyciela dyplomowanego. Był dwukrotnie wyróżniany nagrodą dyrektora szkoły. Zaskarbił sobie uznanie i sympatię młodzieży. W wykonywaniu zawodu nauczyciela łączył głęboki szacunek dla wiedzy oraz ogromną pasję poznawania. Tą pasją dzielił się z uczniami. Potrafił zainteresować historią w sposób niekonwencjonalny, czyniąc z lekcji atrakcyjne spotkania z minionymi czasami. Umiał stworzyć perspektywę historyczną dla wydarzeń współczesnych. Pasjonował się wydarzeniami historycznymi o największym wymiarze, lecz z równie wielkim zainteresowaniem zgłębiał historię regionu, szczególnie bliskich mu Kujaw i Bydgoszczy. Z regionalistyki czerpał inspiracje do wielu inicjatyw kulturalnych, realizowanych najpierw na gruncie szkoły, które później nabrały charakteru wydarzeń o znaczeniu lokalnym, a nawet ogólnopolskim. Właśnie LO nr III w Bydgoszczy stało się tematem jego pierwszej publikacji pt. *Historia i terażniejszość III LO w Bydgoszczy* wydanej na jej 50-lecie. 10 lat później był redaktorem i współautorem albumu zatytułowanego *III Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Bydgoszczy 1947-2007* wydanego w 60. rocznicę powstania szkoły.

Ważnym osiągnięciem zawodowym S. Malinowskiego były programy metodyczne, wprowadzające do szkół problematykę dziedzictwa kulturalnego regionu w związku z procesem integracji Polski z Europą przez członkostwo w Unii Europejskiej. Był autorem ścieżki programowej „Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w regionie” oraz wspólnie z żoną Joanną Jercha-Malinowską, także nauczycielem III LO w Bydgoszczy, innowacji pedagogicznej z zakresu europeistyki i regionalistyki dla klasy humanistyczno-prawniczej z elementami kulturoznawstwa, integracji europejskiej i regionalistyki. Prowadził również szkolenia nauczycieli w zakresie regionalistyki. Z jego kon-

sultacji w tym zakresie korzystało także Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji Nauczycieli. Od 1 X 2003 r. prowadził zajęcia w zakresie edukacji regionalnej w Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Bydgoszczy.

Sebastian Malinowski był pomysłodawcą i organizatorem wielu imprez szkolnych. Rezultatem współpracy z bydgoskim oddziałem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, datującej się od 1998 r., była jego inicjatywa utworzenia szkolnej izby pamięci żołnierzy AK okręgów „Wiano” i „Nów”. W tym samym roku nawiązał kontakty z bydgoskim zarządem okręgu Związku Sybiraków. W 2000 r. zorganizował szkolną imprezę historyczną pt. „Katyń – Golgota Wschodu”. Pozostawał również w kontaktach ze Związkiem Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego. Współpracę z tymi organizacjami wykorzystywał w propagowaniu treści patriotycznych wśród młodzieży przez urządzenie wycieczek szlakami miejsc pamięci, obchody rocznic państwowych i wydarzeń historycznych. Corocznie patronował szkolnym obchodom Święta Niepodległości. Jego pomysłem było organizowanie różnorodnych imprez związanych z upowszechnieniem wiedzy o Unii Europejskiej. Były to sesje, debaty i konferencje odbywające się pod hasłem „Polska w Unii Europejskiej”, „Młodzież wobec UE”, Forum Europejskie w III LO oraz Kujawsko-Pomorskie Spotkanie Europejskie, tzw. „Parada Schumana”, urządzane przy współpracy z Pomorsko-Kujawskim Centrum Demokracji Lokalnej. We wspomnianym centrum pracował jako wolontariusz w charakterze konsultanta ds. promocji walorów historyczno-krajobrazowych województwa kujawsko-pomorskiego. Pod jego opieką merytoryczną młodzież zredagowała okazjonalnie wydawany biuletyn „Dni Europy w III LO”, a także wydawała miesięcznik szkolny „EurOkole”. S. Malinowski był również pomysłodawcą i organizatorem Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Kujawach, który odbywał się w gościnnych murach III LO w Bydgoszczy. W latach 2005-2007 odbyły się trzy edycje konkursu, któremu patronowali JM Rektor UKW w Bydgoszczy oraz prezydenci Bydgoszczy, Inowrocławia i innych miast kujawskich.

Jego żywe zainteresowanie historią i dniem dzisiejszym Bydgoszczy, promocja miasta spowodowały, że angażował się w działalność kilku innych bydgoskich organizacji społecznych i kulturalnych. Był aktywnym członkiem Towarzystwa Miłośników Miasta Bydgoszczy. Pełnił funkcję członka zarządu sekcji odczytowo-historycznej. Z jego inicjatywy w 2002 r. powstało szkolne koło TMMB w LO nr III. Działał również w Bydgoskim Towarzystwie Heraldyczno-Genologicznym. Wiele wysiłku i czasu poświęcił pracy w Społecznym Komitecie Budowy Pomnika Kazimierza Wielkiego. Jego postawienie traktował jako swoisty hołd złożony monarsze jako założycielowi miasta.

Od 26 IX 2000 r. pełnił funkcję sekretarza zarządu komitetu. Zaangażował się także w prace Społecznego Komitetu Rekonstrukcji Zachodniej Pierzei Starożytnego Rynku w Bydgoszczy, widząc głęboki sens historyczny w przywróceniu jego pierwotnego kształtu. Od 19 II 2001 r. pełnił funkcję wiceprezesa komitetu. Sebastian Malinowski wiele uwagi poświęcił działalności w Stowarzyszeniu Pomocy Charytatywnej „Wschód” w Bydgoszczy. Od 16 XII 1999 r. był członkiem zarządu stowarzyszenia. Zorganizował 10 akcji pomocowych, udzielających wsparcia materialnego. Stał się również animatorem polskiego życia kulturalnego. Był także autorem programu edukacyjno-wychowawczego „Edukacja ku Wschodowi”. Jego założeniem było prowadzenie gościnnie lekcji, urządzenie konkursów literacko-historycznych, organizacja wycieczek i wymiana informacji oraz nawiązanie kontaktów z polskimi placówkami oświatowymi i tworzenie Klubów Polskiej Książki na Litwie (Podbrodzie, Sołeczniki) i Łotwie (Rzeżyca). Pobyty na Łotwie i w Estonii zaowocowały jego fascynacją dawnymi Inflantami. Wkrótce został członkiem Bractwa Inflanckiego, działającego jako agenda Towarzystwa Inicjatyw Kulturalnych, którego celem była popularyzacja wiedzy historycznej, socjologicznej i politologicznej o tym regionie. Od 10 XII 2001 r. pełnił funkcję wielkiego kancлера bractwa. Reminiscencje z podróży publikował na łamach czasopism literackich „Akant” i „Świat Inflant”.

Lokalizacja LO nr III spowodowała, że S. Malinowski podjął współpracę z Radą Osiedla Okole. Był autorem wstępu historycznego do przewodnika po osiedlu *Spacerkiem po Okolu*. Uczestniczył wraz z uczniami szkoły w corocznym festynie osiedlowym pod nazwą „Śluzy”. Był również pomysłodawcą i organizatorem towarzyszącego imprezie Konkursu Wiedzy o Kanale Bydgoskim. Publikował na łamach osiedlowego periodyku „Nasze Osiedle”, zamieszczając na jego łamach artykuły poświęcone historii osiedla, postaciom historycznym związanym z Okolem, a przede wszystkim Kanałowi Bydgoskiemu. Właśnie Kanał Bydgoski znajdujący się w pobliżu szkoły, codziennie widziany z okien sal lekcyjnych, stał się jedną z jego *idee fixe*. Zgłębiał jego historię, zbierał informacje, gromadził źródła historyczne. Dokładał starań, przekonywał o potrzebie przywrócenia mu roli uroczego zakątka, miejsca spacerów i odpoczynku bydgoszczan. Znalazł się w szeregach Stowarzyszenia „Kanał Bydgoski”, w którym od lutego 2005 r. kierował sekcją historyczną. Zrealizował niebywały pomysł powołania Muzeum Kanału Bydgoskiego, które znalazło lokum w odremontowanych, starych zabudowaniach gospodarczych szkoły. Uroczyste otwarcie muzeum odbyło się 29 IX 2006 r. Powstało dzięki jego osobistemu wysiłkowi, ale potrafił też zjednać dla projektu wielu

życzliwych ludzi. 13 X 2006 r. S. Malinowski, pozostając pracownikiem szkoły, objął etat kustosa muzeum. Jego ogromne zaangażowanie i bezinteresowność sprawiała, że w przekonaniu innych Sebastianowi Malinowskiemu po prostu nie wypadało odmówić pomocy. Historia i dzień współczesny kanału były tematem kilku zorganizowanych przez niego konferencji. Plonem jednej z nich była publikacja pt. *Bydgoski Węzeł Wodny*, której był zarówno autorem, jak i redaktorem wydania. Jego staraniem wydano album zatytułowany *Nad Starym Kanałem Bydgoskim*, w którym zaprezentowano pocztówki ze zbioru znanego bydgoskiego kolekcjonera Wojciecha Banacha. Sebastian Malinowski podjął także współpracę z Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy, realizującą projekt naukowy z dziedziny kulturoznawstwa pod hasłem „Ludzie bydgoskiego węzła wodnego”. Wygłaszał odczyty na temat kanału i uczestniczył w organizacji wystawy pt. „Kanał Bydgoski wczoraj i dziś”.

Innym obszarem aktywności S. Malinowskiego była działalność w strukturach NSZZ „Solidarność”. Od czerwca 2004 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Międzyzakładowej Komisji Pracowników Oświaty NSZZ „Solidarność”. Od stycznia 2005 r. był członkiem Zarządu Sekcji Regionalnej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, a w czerwcu 2006 r. wszedł w skład Komisji Rewizyjnej Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność”. We wrześniu 2005 r. zorganizował wystawę pt. „Rejs ku wolności”, poświęconą „Solidarności”, korzystając z sali ekspozycyjnej Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy. Był to pierwszy krok do realizacji kolejnego pomysłu. Szczególną zasługą S. Malinowskiego było powołanie do życia pierwszego w Polsce Muzeum Wolności i Solidarności w Bydgoszczy. W realizacji tego zamierzenia pomagał mu niedawny uczeń i przyjaciel red. Adam Gajewski. Otwarcie placówki 26 IX 2006 r. towarzyszyły wystawa i okolicznościowe sympozjum. Wkrótce zaczęła ukazywać się seria wydawnicza „Zeszyty Historyczne Muzeum Wolności i Solidarności w Bydgoszczy”. Pojawiły się publikacje *W cieniu Bydgoskiego Marca* oraz *Studia i szkice z dziejów NSZZ „Solidarność” w Bydgoszczy*. Muzeum wraz z Instytutem Stosunków Międzynarodowych UMK w Toruniu było wydawcą zbioru studiów pt. *Opór społeczny i konspiracja w województwie pomorskim (bydgoskim) w latach 1945-1956* pod red. T. Chincińskiego i Z. Karpusa. Jego kolejną inicjatywą było wydanie bydgoskiej *Encyklopedii Solidarności*. Niestety, zamierzenie to pozostało na etapie wstępnym studiów i opracowania ankiet personalnych.

Ostatnią inicjatywą S. Malinowskiego było utworzenie w listopadzie 2007 r. fundacji „Ocalić pamięć”. Miała ona umożliwić realizację rozmaitych działań kulturalnych mających na celu pielęgnowanie tożsamości i tradycji narodo-

wych. Wówczas też uruchomił swój chętnie czytany blog internetowy. Zamieszczał w nim artykuły dotyczące miasta, nierzadko zawierające uwagi krytyczne kierowane pod adresem władz miasta.

Sebastian Malinowski za swoją nadzwyczajną inicjatywność, osobiste zaangażowanie oraz konsekwencję w działaniach na rzecz promocji miasta i odnoszone sukcesy został w 2006 r. wyróżniony nagrodą Prezydenta Bydgoszczy oraz uhonorowany Medalem Kazimierza Wielkiego. Otrzymał także tytuł „Bydgoszczanin Roku 2006”, zwyciężając w plebiscycie czytelników „Expressu Bydgoskiego”. Za szczególne osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej w październiku 2007 r. otrzymał nagrodę Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty.

4 II 2008 r. umarł człowiek całym sercem oddany Bydgoszczy i Kujawom. Umarł mój przyjaciel. Zachowam go w serdecznej pamięci.